

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobkyně: **L. C.,** zast. JUDr. Karlem Svobodou, advokátem, Bruntál, Sladovnická 13, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 4. 2004, č. j. 24 Az 774/2003 - 45, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 8. 8. 2002, č. j. OAM-3458/VL-11-17-2002, rozhodl žalovaný tak, že žádost o udělení azylu se zamítá jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), azyl se podle § 13 odst. 1, 2, a § 14 zákona o azylu neuděluje a na cizinku se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalovaný své rozhodnutí opřel o zjištění, že důvodem žádosti žalobkyně o udělení azylu jsou problémy s manželem a přání pobývat na území ČR.

Žalobkyně napadla citované rozhodnutí včas podaným opravným prostředkem (žalobou), ve kterém uvedla, že nesouhlasí s rozhodnutím Ministerstva vnitra České republiky a žádá Vrchní soud České republiky o přezkoumání jejího případu a kladné rozhodnutí v této otázce. V doplnění žaloby pak uvedla, že rozhodnutí správního orgánu napadá v celém rozsahu pro jeho nezákonnost způsobenou tím, že správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil povinnost vyplývající z § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), že důkazy, které si

správní orgán opatřil před vydáním rozhodnutí, nebyly úplné a správní orgán tak nemohl správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět, že rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. chybí zde logická vazba mezi rozhodnutím, a podklady pro ně, a že nedostatečně objasnil důvody, které ho vedly k vydání rozhodnutí, a tím porušil ustanovení § 32 odst. 1 a dále § 34 odst. 1 správního řádu. Žalobkyně proto požadovala, aby Krajský soud rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR zrušil a věc vrátil žalovanému správnímu orgánu k dalšímu řízení.

V souvislosti s čl. II bod 1 zákona č. 519/2002 Sb., kterým byl novelizován zákon o azylu, kdy věci, v nichž do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. do 1. 1. 2003, Vrchní soud v Praze, který byl k vyřízení věci do té doby soudem věcně i místně příslušným, nerozhodl o žalobě nebo o opravném prostředku proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ve věcech azylu, převezme k dalšímu řízení a rozhodnutí krajský soud, v jehož obvodu byl žalobce v den podání žaloby nebo žadatel o udělení azylu v den předložení opravného prostředku Ministerstvem vnitra soudu hlášen k pobytu, přičemž ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), se pro tyto případy nepoužije, došlo k postoupení souzené věci Krajskému soudu v Ostravě.

Posledně citovaný soud rozsudkem ze dne 21. 4. 2004, č. j. 24 Az 774/2003 - 45, opravný prostředek (žalobu) proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když konstatoval, že ze všech procesních úkonů učiněných žalobkyní v řízení o udělení azylu v České republice vzal soud za prokázáno, že neopustila Ukrajinu (bezesporu myšleno Moldávii) z důvodu, že by byla pronásledována pro uplatňování politických práv a svobod, ani ze strachu z pronásledování z důvodů, rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo zastávání politických názorů. Podle názoru krajského soudu měl žalovaný dostatečné podklady k tomu, aby zjistil beze zbytku úplně skutkový stav, a aby mohl posoudit důvodnost či nedůvodnost žádosti žalobkyně. Z obsahu spisu vyplývá, že žalovaný se žádostí žalobkyně zabýval odpovědně a svědomitě a vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z přílohy k pohovoru s žalobkyní vyplývá, že žalobkyni byla dána možnost, aby se před vydáním rozhodnutí vyjádřila k podkladům, případně navrhla jejich doplnění. Jak vyplývá z dokumentů založených ve správním spise, žalovaný si opatřil potřebné doklady pro rozhodnutí, takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních přepisů, na základě kterých rozhodoval, takže ani tyto námitky žalobkyně nejsou důvodné. Podle názoru soudu nic ze správního spisu nenaznačuje, že by se žalovaný nezabýval věci žalobkyně odpovědně a svědomitě. Další výroky napadeného rozhodnutí (neudělení azylu podle § 13, § 14 zákona o azylu a rozhodnutí o překážce vycestování podle § 91 téhož zákona) označil krajský soud za nadbytečné v daných souvislostech, pokud žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, když zjevná bezdůvodnost žádosti byla shledána v tom, že stěžovatelka vůbec netvrdila důvody podle § 12 zákona o azylu, takže jejich existence nemohla být ani zjišťována. Stejně tak výrok o neexistenci překážky vycestování je ve smyslu § 28 zákona o azylu jen součástí výroku o neudělení azylu podle § 12 téhož zákona, nikoliv v rozhodnutích, jimiž se žádost zamítá jako zjevně nedůvodná.

Proti citovanému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, a to z důvodu uvedených v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. V podané kasační stížnosti

stěžovatelka poukazuje na to, že krajský soud nesprávně posoudil její situaci spočívající v tom, že se návratem do Moldavské republiky cítí být ohrožena na životě, když musela opustit vlast proto, že jí hrozilo ze strany manžela bezprostřední nebezpečí, újma na zdraví nebo dokonce ztráta života proto, že se dostala do nesnází a byla nucena problém řešit půjčením si finančních prostředků spojených se zástavou domu patřícího jejímu manželovi. O tento dům nakonec manžel přišel. Stěžovatelka rovněž uvedla, že řádně odůvodnila skutečnost proč se neobrátila na policii, když sourozenci jejího manžela byli příslušníky policie. V tomto tvrzení stěžovatelky pak schází na straně žalovaného řádné prověření a doložení důkazů o tom, že tvrzení stěžovatelky jsou nesprávná a nedůvodná. Podle názoru stěžovatelky je třeba si ujasnit, zda ochrana života je důvodem, byť není jednoznačně v zákoně o azylu uveden, pro udělení azylu. Stěžovatelka dále připouští, že svými obavami se nemůže vejít do ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, avšak soud měl ve svém rozhodování zvážit, zda okolnosti udělení humanitárního azylu podle § 14, právě pro nebezpečí ohrožení života, je možné udělit. Stěžovatelka proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Své vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný v souzené věci nezaslal, ačkoli byl přípisem Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2004, ke kterému kasační stížnost byla přiložena, řádně obeslán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dovolává-li se stěžovatelka ve své kasační stížnosti důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., pak je třeba poukázat na to, že procesní stav věci zcela vylučuje, aby k přezkumu ze stěžovatelkou zvoleného důvodu došlo, neboť podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s lze kasační stížnost podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. Rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě však došlo k zamítnutí žaloby, nikoli k odmítnutí návrhu nebo k zastavení řízení. Z vlastního obsahu podané kasační stížnosti však vyplývá, že stěžovatelka svými námitkami směřuje spíše k uplatnění důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Soud proto napadené rozsudek přezkoumával z pohledu jím citovaných ustanovení.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 citovaného zákona. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka dne 16. 7. 2002 podala žádost o udělení azylu, ve které uvedla, že si půjčila peníze na cestu do zahraničí a zastavila kvůli tomu dům. Protože jí onemocněla matka, nikam nejela. Dům však propadl věřitelům a manžel od ní odešel. Za stěžovatelkou však z Kišiněva jezdil nebo ji telefonoval s tím, že chce, aby mu vrátila peníze a on dostal dům zpět. Stěžovatelka proto dala děti k sestrám a opustila Moldavsko. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR pak stěžovatelka uvedla tytéž skutečnosti s tím, že peníze si půjčovala za účelem získání práce v Itálii, neboť v Moldavsku neměla práci. Za půjčené peníze přitom ručila domem, který vlastnila se svým manželem. Poté, co z důvodu péče o svoji nemocnou matku nikam neodjela a nebyla schopna půjčené peníze vrátit, přenechala dům věřitelům. Manžel ji poté vyhrožoval, že ji zabije; z jeho strany docházelo i k fyzickým útokům vůči stěžovatelce a.jejímu synovi. Stěžovatelka sice chtěla jít na policii, ale z obavy, že by ničeho nedosáhla, neboť manželovi bratři na policii pracují, nakonec nikam nešla. Svoji situaci se nijak jinak řešit nepokoušela. Do České republiky přijela, aby zde našla klid a mohla se léčit, neboť trpí zdravotními problémy, jež mají spojitost s jejím nervovým vypětím. Do své vlasti se vrátit nechce. V Moldavsku stěžovatelka žádné problémy se státními orgány, policií nebo soudy neměla, žádné jiné důvody, než jsou shora uvedené, stěžovatelku k odchodu z vlasti nevedly.

V návaznosti na skutečnosti obsažené ve správním spise se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje jak se skutkovým, tak i právním posouzením věci žalovaným a potažmo i Krajským soudem v Ostravě. Zdejší soud je toho názoru, že zjištění žalovaného, jež bylo ostatně plně potvrzeno i rozsudkem krajského soudu, že jediným důvodem, proč stěžovatelka opustila Moldavsko, jsou její problémy s manželem a přání pobývat na území ČR, je dostatečně podloženo důkazním materiálem, který žalovaný v průběhu správního řízení shromáždil. Stěžovatelkou zdůrazňovaný strach ze svého manžela, který ji za její počínání údajně vyhrožuje zabitím, nemůže Nejvyšší správní soud akceptovat jako relevantní důvod pro přiznání azylu, neboť v jejím případě se nejedná o odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Za pronásledování či odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu uvedeného ustanovení by mohla být v daných souvislosti považována jen taková situace, kdy ze strany orgánů státní moci dochází k persekuci osob z důvodu uplatňování jejich základních lidských práv a svobod, popř. by z tohoto důvodu v Moldavsku docházelo ze strany veřejné moci k systematickému odmítání poskytovat jednotlivcům ochranu. Ze správního spisu však jednoznačně vyplývá, že stěžovatelčiny problémy měly původ v jejím neuváženém jednání, kdy zastavila dům, ve kterém s manželem bydleli, což vyprovokovalo prudkou reakci jejího manžela. Svoji situaci se však nepokoušela v rámci Moldavska nijak řešit, ale odjela hledat útočiště do České republiky. Stěžovatelkou popsaný skutkový stav však nepředstavuje zásah do oblasti lidských práv jednotlivce, jež by opodstatňoval přiznání azylu podle § 12 zákona o azylu. Nelze totiž připustit, aby byl azyl využíván jako nástroj pro řešení osobních konfliktů, které jsou řešitelné mnoha jinými

prostředky, neboť pokud by bylo toto připuštěno, institut azylu jako výjimečného prostředku ochrany osob, jimž je upírána ochrana státem původu, by šlo nad rámec účelu, pro který Česká republika zákon tohoto typu přijal.

K námitce směřující k možnosti krajského soudu rozhodnout udělení humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu Nejvyšší správní soud uvádí, že rozhodování o udělení tzv. humanitárního azylu nespadá do pravomoci soudu, nýbrž se jedná o otázku volné úvahy příslušného správního orgánu, jehož smyslem je možnost zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Okolnosti svědčící pro poskytnutí humanitárního azylu pak správní orgán posuzuje na základě volné úvahy, přičemž na udělení azylu podle § 14 zákona o azylu není právní nárok. Soud posléze posuzuje pouze tolik, zda správní orgán nevybočil z obecných mezí daných základními principy platného právního řádu, zde především zákazu diskriminace, či z hlediska procesních předpisů. Z předloženého spisového materiálu vyplývá, že žalovaný při hodnocení okolností, pro které k udělení tzv. humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu nepřistoupil, výše citované meze nepřestoupil, a tudíž lze o této otázce uzavřít, že krajský soud ji posoudil v souladu s platnými právními předpisy jakož i dosavadní ustálenou judikaturou.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

Stěžovatelka podala současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Nad rámec potřebného odůvodnění nutno závěrem poznamenat, že k námitce zástupce stěžovatelky uplatněné v podání ze dne 25. 1. 2005 (že soudní jednání proběhlo bez přítomnosti žalobkyně a jejího zástupce a je tedy nutno zkoumat, zda rozsudek byl vydán v souladu s platným právním předpisem) nemohl Nejvyšší správní soud přihlédnout, neboť byla uplatněna po uplynutí zákonné lhůty k jejímu podání (§ 106 odst. 2 a 3 s. ř. s.), nehledě k tomu, že Krajský soud v Ostravě přípisem, který stěžovatelka obdržela dne 9. 7. 2003 (v ruském překladu), požádal stěžovatelku o sdělení, zda souhlasí s tím, aby o věci samé bylo rozhodnuto ve smyslu § 51 s. ř. s. bez jednání a poučil ji, že souhlas bude udělen

též tehdy, pokud ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzvy nevyjádří svůj nesouhlas s takovým postupem. Stěžovatelka však na tuto výzvu nereagovala.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšné stěžovatelce náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížností stěžovatelky žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Nutno závěrem poznamenat, že Krajský soud v Ostravě dosud nerozhodl o odměně advokátovi JUDr. Karlu Svobodovi, který byl stěžovatelce soudem k její žádosti ustanoven zástupcem pro řízení před uvedeným soudem. Bude třeba, aby tak bylo učiněno dodatečně.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. března 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu